

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Вроцлавський економічний університет (Польща)
Гентський університет (Бельгія)
UNIVERSITY ISMA (Латвійська республіка)
UNIVERSITY NORTH (Хорватія)
VARNA FREE UNIVERSITY «CHERNORIZETS HRABAR» (Болгарія)
Академія праці, соціальних відносин та туризму
Міжрегіональна Академія управління персоналом
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ
Матеріали XI Міжнародної
науково-практичної Інтернет-конференції**

25 квітня 2024 року

Полтава – 2024

Бондаренко Катерина Сергіївна
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», асистентка кафедри публічного управління,
адміністрування та права, аспірантка кафедри цивільного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ОСОБЛИВОСТІ РЕЧОВИХ ВИДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Сутність способів забезпечення виконання зобов'язання як гарантії кредитора за укладеними договорами, що мають своє коріння ще з часів римського права не змінилася й сьогодні: вони встановлюються в інтересах кредитора і застосовуються ним для того, щоб відвернути порушення договору боржником, а якщо порушення матиме місце – захистити майнові права кредитора. Цей правовий механізм має стимулювати боржника до належної поведінки та надавати кредиторovi впевненості у тому, що недобросовісність щодо виконання боржником свого обов'язку компенсується задоволенням інтересу кредитора за рахунок заздалегідь передбаченого забезпечення.

Речові (майнові) види забезпечення виконання зобов'язань, які в Цивільному кодексі України (далі – ЦК України) представлені заставою (ст.572 ЦК України), притриманням (ст.597 ЦК України) та довірчою власністю (ч. 1 ст. 597—1 ЦК України) надають кредиторovi право задовольнити свою вимогу за рахунок заставленого майна або притриманої речі шляхом здійснення власних дій, а не права вимагати виконання певних дій від іншої особи, мають речовий характер та специфічну природу забезпечувального джерела [1]. Йдеться про відповідно призначене для цього майно, яке може за певних обставин реалізуватися або притримуватись в інтересах кредитора.

Це речове право кредитора звернути стягнення на чужу річ, реалізація якого пов'язана виключно з порушенням боржником забезпеченого зобов'язання. При заставі та притриманні кредитор «вірить» не особі, а певному майну, на яке може бути звернене стягнення для задоволення його інтересів [2, с. 34].

Знані цивілісти К. Н. Анненков, Д. І. Мейер, С. В. Пахман пов'язували способи забезпечення зі «штучними прийомами для надання зобов'язальному праву тієї твердості, якої йому бракує за його суттю» та наголошували, що зобов'язання «за самою своєю природою потребують таких засобів, які б гарантували їх виконання», які спрямовані проти несправності за зобов'язаннями і служать або спонукуванням до виконання їх, або навіть повною гарантією виконання [3, с. 33].

Ще у XIX столітті Покровський І. А. не погоджувався з домінуючим у той час підходом щодо сутності природи способів забезпечення виконання зобов'язання виключно форматом забезпечення стягнення збитків, а наголошував, що ідеальним засобом забезпечення виконання зобов'язання було б отримання кредитором саме того, що складає

зміст зобов'язання і бажано в натуральній формі, так як це і передбачалось основною угодою.

Під способами забезпечення виконання зобов'язання слід розуміти прийняті до виконання заходи, які мають не загальний, а спеціальний додатковий характер та застосовується не для всіх, а лише для деяких зобов'язань, для яких вони встановлені законом або згодою сторін.

Речові способи забезпечення виконання зобов'язань – це зобов'язальне ставлення, спрямоване на безоплатне присвоєння майнового блага боржника у рахунок задоволення таких вимог його кредитора, які пов'язані з порушенням іншого (забезпеченого) зобов'язання. Не може бути способом забезпечення виконання зобов'язань жоден з прийомів, що передбачає покладання на боржника будь-яких немайнових обов'язків чи обмежень на зразок клятв, що супроводжуються сакральними санкціями або арештом неплатоспроможного боржника та інших.

Речові види забезпечення виконання зобов'язання мають за мету гарантувати інтереси кредитора на випадок невиконання основного зобов'язання боржником за рахунок створеного додаткового, альтернативного джерела виконання [4, с. 129]. Ці чинники дозволяють не стільки гарантувати виконання зобов'язання, скільки отримати іншим чином (з іншого альтернативного джерела, а іноді і в інший спосіб) належний еквівалент.

І саме аналіз змісту вищезгаданого забезпечувального джерела дозволяє не тільки здійснити поділ всіх поименованих способів забезпечення виконання зобов'язання на майнові та особисті види (порука, гарантія, завдаток), а також виокремити і серед поименованих способів «інші майнові» (фідуція; грошове притримання; купівля-продаж з відкладальною умовою; зворотний завдаток тощо) та «інші особисті» (забезпечувальна цесія; факторинг; місцева гарантія; аваль та ряд інших) [5, с. 79].

Таким чином, завдяки речовим видам забезпечення виконання зобов'язань кредитор отримує ефективний юридичний механізм впливу на партнера по домовленості, і як менш захищена сторона, що може зазнати збитків, отримує додаткові можливості захисту своїх інтересів через обтяження боржника.

Література:

1. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV : станом на 1 січня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/stru#Stru> (дата звернення: 23.03.2024).

2. Цивільне право. Підручник у 2-х томах. За редакцією професорів В. І. Борисової, І. В. Спасиво-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Харків : «Право», 2011. Т.2. 525 с.

3. Шимон Л. С. Особисті види забезпечення виконання зобов'язання: дисертація канд. юр. наук : 12.00.03. Харків. 2021. 233 с.

4. Рассказова Н. Ю. Питання загальної теорії забезпечувальних зобов'язань. *Університетські наукові записки*. Хмельницький, 2006. Вип. 3-4 (19-20), С. 124-138.

5. Бондаренко К. С. До проблеми класифікації видів забезпечення виконання зобов'язання. *Журнал східноєвропейського права*. 2023. Вип. 116. С. 75-82.

Бондаренко Катерина Сергіївна

*Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», асистентка кафедри публічного
управління, адміністрування та права*

Дейнека Анна Віталіївна

*Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
студентка бакалаврату, група 401-ГД,
спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»*

ВПЛИВ ПАТЕНТНОГО ПРАВА НА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙ

Патентне право в умовах сьогодення відіграє надзвичайно важливе значення для становлення та розвитку інновацій у сучасному суспільстві. Патентне право є основою, на яку спираються винахідники у захисті своїх прав та захисті свого права інтелектуальної власності. Наразі в Україні розвиток патентного права перебуває вже на досить високому рівні, що позитивно відображається на прогресі інноваційної діяльності та підвищенні ефективності захисту патентних прав.

Патентне право – це система правових норм, що регулює відносини, пов'язані зі створенням, правовою охороною та використанням винаходів, корисних моделей та промислових зразків. Патентне право відіграє важливу роль у розвитку інновацій, адже воно стимулює винахідницьку діяльність, а також захищає інвестиції в інновації. Патентне право бере свою основу з далеких часів та донині є основою для створення та збереження унікальних винаходів [1].

Патентне право стимулює інноваційну діяльність, надаючи винахідникам ексклюзивні права на їхні винаходи. Це дає винахідникам можливість отримати винагороду за свою працю та інвестувати кошти в подальші дослідження та розробки. Патентне право є основою збереження прав винахідників та великих корпорацій, що користуються патентним правом для закріплення унікальності своїх інновацій [3, ст. 7].

Патентне право захищає інвестиції в інновації від несанкціонованого використання. Це дає інвесторам впевненість у тому, що їхні кошти будуть використані ефективно, а також стимулює їх до подальших інвестицій в інноваційні проекти, що в свою чергу сприяє економічному зростанню та розвитку як винахідника, так і держави в цілому [4, с. 118].